

Memo

Aan: de leden van de raad
Van: het college
Datum: 2 juni 2026
Onderwerp: reactie op accountantsverslag en de boardletter jaarstukken 2025

Aanleiding

In opdracht van de raad voert de accountant jaarlijks de controle uit op de jaarrekening. Voorheen richtte deze controle zich op de getrouwheid en de rechtmatigheid van de baten en lasten en de balansmutaties. Vanaf het boekjaar 2023 ligt de verantwoordelijkheid voor de controle op de rechtmatigheid bij ons als college en geven we hierover de rechtmatigheidsverantwoording af. De controle van de accountant richt zich dus vanaf dat jaar enkel op de getrouwheid, inclusief de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

De jaarrekeningcontrole kent twee controlemomenten, tussentijds en na afloop van het boekjaar. Van beide controles stelt de accountant een verslag op van de belangrijkste bevindingen, de boardletter over de tussentijdse controle, het accountantsverslag over de eindejaarscontrole.

Conform de controleverordening leggen wij, uiterlijk voor 1 juli, de boardletter aan de raad voor voorzien van onze reactie. Omdat het accountantsverslag over het meest recente controlemoment gaat, voegen we de reactie op de boardletter en het accountantsverslag samen tot één reactie waarin we op de belangrijkste onderdelen van beide verslagen in gaan.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

De accountant heeft de controle van de jaarrekening recent afgerond en is voornemens goedkeurende controleverklaring afgeven.

Een goedkeurende verklaring betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten en van het vermogen per balansdatum in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld en de met de raad gemaakte afspraken zijn hierover nageleefd.

Vanaf boekjaar 2025 geldt een maximum van de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens van 2% van de lasten exclusief dotaties aan reserves. De financiële verordening is hierop aangepast en door de raad vastgesteld. Hierin is deze verantwoordingsgrens vastgesteld op 2% en daarmee voor 2025 bepaald op € 3 miljoen.

De belangrijkste bevindingen uit de jaarrekeningcontrole zijn:

- Er zijn tijdens de controlewerkzaamheden controleverschillen geconstateerd die wij hebben gecorrigeerd;
- Het totaal van onrechtmatigheden en onduidelijkheden bedraagt € 6,3 miljoen, waarvan € 4,4 miljoen is aangemerkt als acceptabel (2024: € 6,8 miljoen waarvan € 5,3 miljoen acceptabel). Dit is hoger dan de verantwoordingsgrens en ziet met name toe op lastenoverschrijdingen. De onrechtmatigheden in het kader van aanbestedingen bedragen € 1,8 miljoen.

Door een goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid van de jaarrekening te verstrekken, geeft de accountant aan dat de rechtmatigheidsverantwoording, op basis van eigen onderzoek, een goed beeld geeft van de werkelijke situatie.

Resultaat & Financiële positie

Het resultaat van onze gemeente over het jaar 2025 komt uit op € 7,4 miljoen voor mutaties op reserves. De mutaties op de reserves bedragen € 0,6 miljoen waarna het resultaat na mutaties op de reserves uitkomt op € 8 miljoen.

Rekening houdend met de budgetoverhevelingen naar 2026 van € 2,3 miljoen wijkt het gerealiseerde resultaat na reserves € 2,9 miljoen negatief af van de begroting na wijzigingen welke € 8,6 miljoen bedroeg. De belangrijkste afwijking van de begroting na wijzigingen zien we terug op het programma Bestuur en beheer. Het nadeel op dit programma bedraagt € 3,9 miljoen en is met name het gevolg van de storting in de voorziening pensioen politieke ambtsdragers.

De accountant geeft een reflectie op de financiële positie middels het weerstandsvermogen en de financiële ratio's zoals de netto schuldquote en solvabiliteitsratio. In de jaarstukken geven we hier een toelichting op in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Samengevat is de financiële positie op veel fronten de afgelopen jaren verbeterd. Het weerstandsvermogen bedraagt 6,5 (2024: 4,8) en kwalificeert zich als uitstekend. De netto schuldquote en solvabiliteitsratio liggen in lijn met vorig jaar (38,7% en 41,9%) en classificeren als minst risicovol respectievelijk neutraal. Bij de begroting 2027 zullen we u hierover opnieuw informeren, rekening houdend met de laatste ontwikkelingen.

De accountant geeft aan dat het algemene beeld bij gemeenten is dat bij de jaarrekening 2024 een positief jaarrekeningresultaat hadden, maar voor de toekomst grote tekorten laten zien in de begroting. De Heusdense begroting laat in de meerjarenbegroting een positieve resultaat voor reserves van de meerjarenbegroting 2026-2029 zien van € 14,8 miljoen. Het effect van de gewijzigde financieringsystematiek en het opgeschoven ravijnjaar speelt echter ook in Heusden een rol. Bij het opstellen van de begroting 2027 brengen we dat in beeld. Uit de begroting 2026 blijkt dat op de lange termijn de solvabiliteit en netto schuldquote afnemen, deze ontwikkeling blijven we volgen om ervoor zorg te dragen dat we een financieel solide gemeente blijven.

Aandachtspunt voor 2026

Voor de rechtmatigheidsverantwoording 2026 wordt een zwaardere nadruk gelegd op de naleving van de voorwaarden voor subsidieverlening met name op het gebied van de begrotingssubsidies. Er wordt van gemeentes verwacht dat ze voldoen aan de eisen ten aanzien van objectieve en toetsbare criteria, transparante bekendmaking en een deugdelijke motivering. Indien hieraan niet wordt voldaan wordt is er sprake van een financiële onrechtmatigheid die moet worden betrokken in de rechtmatigheidsverantwoording voor het volledige bedrag van de subsidie die is toegekend. Dit heeft nog geen financiële gevolgen voor de rechtmatigheidsverantwoording 2025. Aangezien het gaat om een uitspraak van de Raad van State in juli 2025 geldt deze toetsing voor subsidies die afgegeven zijn met betrekking tot 2026. We zullen in 2026 bij de uitvoering van de interne controle in contact treden met de collega's die de grootste subsidie ontvangers in hun portefeuille hebben op de naleving van de voorwaarden voor de subsidieverlening op dit gebied.

Overige bevindingen

Sociaal domein

De verwachting is dat het drempelbedrag voor een controleverklaring bij productieverantwoordingen de komende jaren verder zal worden verhoogd, deze bedraagt € 200.000 in 2025. De manier waarop gemeente Heusden de zorgtaken heeft ingericht leidt ertoe dat deze ontwikkeling voor komende jaren geen impact heeft op gemeente Heusden. Wij hebben de Jeugdzorg gedelegeerd aan GR Hart van Brabant en SIEM de contractpartner voor de WMO Begeleiding en Beschermd Wonen. Voor deze partijen steunen we voor de prestatielevering van de geleverde zorg op respectievelijk een accountantsverklaring en bestuursverklaring. De zorgaanbieders waarbij we zekerheid dienen te verkrijgen onder het verhoogde drempelbedrag in de toekomst inzake de prestatielevering is gering door de huidige structuur. Bij hulp bij huishouden is er sprake van een beperkt aantal zorgaanbieders die ruim boven het drempelbedrag zorg leveren. Zij geven een productieverantwoording met controleverklaring af. Hierdoor is het niet noodzakelijk dat wij de interne controle op de processen voor de prestatieverklaring op de zorg anders in dienen te richten.

Grondexploitaties

De gehanteerd uitgangspunten en exploitatieopzetten worden beschreven welke voor ons herkenbaar zijn. Deze zijn door de accountant getoetst en op basis van deze werkzaamheden concludeert de accountant dat zij zich kunnen vinden in de gehanteerde uitgangspunten.

Rechtmatigheidsverantwoording

Ten aanzien van de jaarrekeningcontrole hebben we zelf de werkzaamheden verricht om vast te kunnen stellen dat onze lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. We hebben ons rechtmatigheidsoordeel gericht op drie rechtmatigheidscriteria namelijk het begrotingscriterium, het voorwaarden criterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. De toelichting hierover vindt u in de paragraaf Bedrijfsvoering en de onderbouwing bij de rechtmatigheidsverantwoording, die als bijlage bij de jaarstukken is gevoegd. Daarin staat ook welke maatregelen we hebben getroffen om herhaling te voorkomen. De accountant heeft dit onderdeel beoordeeld en is van mening dat de paragraaf Bedrijfsvoering verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat.

Door een goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid van de jaarrekening te verstrekken, geeft de accountant aan dat de rechtmatigheidsverantwoording, op basis van eigen onderzoek, een goed beeld geeft van de werkelijke situatie.

BBV, WNT en SiSA

De accountant geeft aan dat de gemeente Heusden de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft gevolgd. Hierbij is door ons navolging gegeven op de verwerking van de gewijzigde berekening voor de bepaling van de (APPA) voorziening voor pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers. Daarnaast heeft de accountant vastgesteld dat de kwaliteit en de informatiewaarde van het jaarverslag toereikend is, wel heeft de accountant nog een aantal waarnemingen. Ten aanzien van de indicatoren per programma geeft de accountant aan dat bij de indicatoren nu niet volledig duidelijk is of de realisatie conform de verwachting is en in hoeverre daarmee de juiste beweging is ingezet.

Ten aanzien van de paragraaf *Bedrijfsvoering* en paragraaf *Weerstandsvermogen en risicobeheersing* concluderen we dat de accountant van mening is dat deze paragrafen het bedoelde inzicht geven. De bezoldigingen in 2025 zijn conform de *Wet Normering Topinkomens* en bij de verantwoording over de *Sisa* zijn geen noemenswaardige fouten of onzekerheden geconstateerd.

Schattingsposten

De accountant beoordeelt ook de belangrijkste schattingsposten en trekt de conclusie dat de onderbouwing van de schattingsposten voldoet qua uitgangspunten en onderbouwing.

De Commissie BBV heeft op 3 december 2025 een stellige uitspraak gepubliceerd naar aanleiding van een vraag over de voorziening voor pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers. De kern van de stellige uitspraak is dat de voorziening voor pensioenverplichtingen op het juiste niveau moet worden gebracht op basis van de resultaten van het recente onderzoek bij verscheidene decentrale overheden. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het laten maken van een pensioenberekening ter onderbouwing van de voorziening per 31 december 2025. Deze berekeningen dienen de gewijzigde uitgangspunten te bevatten. Samenvattend betekent dit dat de berekening uitgaat van de actuele dekkingsgraad bij ABP en dat de aanspraken van wethouders van voor de wetswijzigingen uit 2012 dient te bevatten (incl. reeds gepensioneerde wethouders en voormalig wethouders).

Wij hebben een externe partij de pensioenvoorziening op basis van deze nieuwe grondslagen laten opstellen. De accountant kan niet voldoende vaststellen of de juiste uitgangspunten gehanteerd zijn voor wat betreft ervaringssterfte en partnerfrequente waardoor de voorziening kan afwijken echter past deze afwijking wel binnen een te accepteren schattingsonzekerheid.

IT Beheer

De accountant heeft geadviseerd om bij de implementatie van de BIO2 rekening te houden met de inwerkingtreding van de NIS2-wetgeving, zodat hier tevens aan wordt voldaan. We volgen de ontwikkelingen van de cyberbeveiligingswet (NIS2), die in april is aangenomen door de Tweede Kamer. De VNG en de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD) ondersteunen gemeenten bij de implementatie van deze wet, in samenhang met de Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2.0 (BIO2). Met deze ondersteuning en de implementatie van de BIO2 werken wij er tegelijkertijd aan om te voldoen aan de Cyberbeveiligingswet (CBW/NIS2).

Onze gemeente heeft meegedaan aan de aanbesteding van de Vereniging van Nederlandse Gemeente (VNG) rondom data monitoring op verdachte situaties middels *SIEM SOC dienstverlening*. Gezien de complexiteit van dergelijke oplossingen heeft de accountant geadviseerd tijdig te starten met de implementatie. De implementatie van SIEM/SOC is inmiddels bijna gereed. De verwachting is dat op 15 juni 2026 alles geïmplementeerd is.

De accountant heeft geadviseerd om een *AI-beleid* op te stellen, waarin onder andere is vastgelegd hoe de organisatie omgaat met AI-gerelateerde risico's, hoe monitoring en incidentafhandeling worden ingericht (inclusief meldingen vanuit burgers), hoe kennis over AI binnen de organisatie wordt beheerd en welke rollen en verantwoordelijkheden hiervoor gelden. Op deze manier kan de organisatie de kansen van AI optimaal benutten en tegelijkertijd de risico's beheersen.

Wij hebben hieraan invulling gegeven middels een verantwoorde inzet van AI binnen de organisatie. Zo zijn er spelregels opgesteld voor het gebruik van AI-toepassingen. Daarnaast is een AI-visie vastgesteld en een plan voor AI-geletterdheid uitgewerkt.

Om te voldoen aan relevante wet- en regelgeving, waaronder de AI Act, zijn er organisatiebreed trainingen verzorgd. Deze worden structureel en periodiek herhaald voor nieuwe medewerkers, zodat kennis en bewustzijn geborgd blijven.

Monitoring, incidentafhandeling en eventuele meldingen (inclusief van inwoners) verlopen via het reguliere incidentmanagementproces.

De accountant heeft aangegeven dat er voor *ZorgNed* er sprake zou zijn van tekortkomingen met betrekking tot het wijzigingsbeheer en back-up en recoverymaatregelen.

Wij herkennen ons niet in het geschetste beeld met betrekking tot tekortkomingen in wijzigingsbeheer en back-up- en recoverymaatregelen rondom ZorgNed. ZorgNed betreft een cloudoplossing van een professionele en volwassen leverancier, waarbij back-up en recovery aantoonbaar zijn ingericht conform gangbare normen en afspraken. Deze verantwoordelijkheid ligt primair bij de leverancier en maakt onderdeel uit van de contractuele en operationele borging.

Ten aanzien van wijzigingsbeheer geldt dat dit zowel binnen de eigen organisatie als in afstemming met ZorgNed structureel en beheerst is ingericht. Wijzigingen worden zorgvuldig afgestemd en doorlopen een regulier proces, passend binnen de bestaande governance.

Frauderisicoanalyse

In 2024 is de frauderisicoanalyse geactualiseerd waarin eveneens een aantal acties opgenomen zijn voor 2025. Eén van de acties houdt verband met het opnieuw in kaart brengen van de frauderisico's en –maatregelen binnen de primaire processen vanwege de implementatie van de nieuwe financiële administratie. Vanwege deze implementatie heeft geen (volledige) actualisatie van de frauderisicoanalyse plaatsgevonden in 2025. Wij zullen hier in 2026 verdere opvolging aangeven door het actualiseren van de frauderisicoanalyse in combinatie met een herstart van de applicatie voor risicomanagement. Daarvoor willen we de frauderisico bibliotheek gebruiken die vanuit het RPO (risico platform overheden) tot stand is gekomen. De VNG en het RPO werken hiervoor samen in een werkgroep waar een opzet is gemaakt van de voorkomende frauderisico's bij gemeenten.

Bijlagen

In de bijlagen van het accountantsverslag vindt u de bevindingen van de **Sisa-bijlagen**. Het opnemen van de sisa-bijlage is een verplichting en zolang in de kolommen 'Financiële omvang in €' en 'Toelichting fout/onzekerheid' niets ingevuld is heeft de accountant geen fouten of onzekerheden geconstateerd, hetgeen het geval is.